

LIBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Vernescu, Andrei

Povestiri / Andrei Vernescu. - București : Eikon, 2024

ISBN 978-606-49-1292-3

821.135.1

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Andrei Vernescu

Povestiri

E I K O N

București, 2024

Cuprins

O lovitură de „copită”.....	5
Scurt tratat de defenestrare.....	20
O întâmplare de la Porto.....	33
Tandrețe versus obscenitate	54
Misterul din „Rue Nevers”.....	61
Alt vis al unei nopți de vară	79
În curtea popii	83
O ascultare cu stetoscopul	92
Spre un logos al demersului creator	98
Un câine cu stăpân	105
O binecuvântare neașteptată.....	112
Morala lui „nenea ursuz”.....	124
O porție de aer rece.....	139
Călătoria nefastă	148
Vizita la scriitor	166

O lovitură de „copită”

Plecarea la cele sfinte a părintelui Marco a îndurerat tot satul, dar nu i-a surprins pe enoriași; la vârsta lui foarte înaintată, o despărțire definitivă nu putea fi neașteptată, deși părintele arătase până în ultimul moment o robustețe și o vioiciune de necrezut. Pur și simplu, într-o seară de sâmbătă, s-a culcat parcă puțin mai obosit ca de obicei și s-a stins în somn...

În dimineața următoare, ca în fiecare început de zi, Marianna, nepoata vârstnicei *donna*¹ Antonia, a venit să-i aducă bătrânului preot o cană cu lapte proaspăt și să-l ajute să pună ceaiul la încălzit. Ea fusese adusă de *donna* Antonia să locuiască în casa ei, despărțită de locuința parohială doar printr-un zid și aflată, ca și aceasta, pe vârful dealului ce parcă forma cheia de boltă a întregului sat. De data aceasta, Marianna adusese și câteva prăjiturile din care pregătea uneori mătușa. De regulă, ea dădea și o mână de ajutor la câteva treburi gospodărești ușoare, timp de vreo jumătate de oră. Uneori, venea împreună cu mătușa Antonia și mai stăteau de vorbă cu părintele; alteori, când avea ceva timp, trecea părintele și le vizita. În acea dimineață, Marianna l-a găsit nemișcat în pat, tocmai când ar fi trebuit să se pregătească să meargă la biserică, să înceapă slujba... A

¹ *Donna* – Doamna (ital.)

scăpat un țipăt de spaimă și a coborât în grabă treptele, revenind apoi în casa de alături, a mătușii Antonia, s-o anunțe. Trei zile mai târziu, trista adunare a aproape întregului sat îl însoțea pe părintele defunct pe ultimul drum. A fost înmormântat chiar în grădina bisericii, nu departe de poarta ce duce spre micul cimitir din spatele acesteia, unde o lumină liniștită dănuie printre chiparoși și covorul natural al ierbii, continuat în împărăția viu colorată a munților și înălțându-se parcă spre lumina cerului...

Aproape trei săptămâni satul a fost nevoit să-și continue existența lipsit de preot, străjuit doar de munții înconjurători, cu priveliștile care-ți tăiau respirația, scăldate ziua de un soare strălucitor, iar noaptea de cele mai misterioase forme ale întunericului, în care puteai să-ți imaginezi că bănuie fiare înfricoșătoare, ființe fantasmagorice, cât și din cele supranaturale, cu care sunt speriați copiii mici ca să fie cuminți. Și poate bănuie chiar demoni! De treburile zilnice ale bisericii se ocupa diaconul, ajutat de *donna* Antonia, pricepută mai la toate, și de Marianna, iar în două duminici a venit pentru slujbă un preot bătrân dintr-un sat vecin.

Noul paroh, trimis de episcopie în sat, era incomparabil mai tânăr decât predecesorul său, având recent încheiate studiile de teologie, și, după ce a ocupat o cameră din casa parohială, a lăsat neschimbate rânduielile așezate de atâta vreme de părintele Marco. Apoi a început să se apropie treptat, cu multă prudență și răbdare, de săteni, care, ca majoritatea oamenilor, când nu cunosc ceva sau pe cineva, sunt, cu obstinație, neîncredători. Însă, grație firii sale liniștite, modului

rezervat și natural de a vorbi, unei perceperi intuitive aproape instantanee a mentalității interlocutorilor, cât și solidelor sale cunoștințe preoțești, dobândite la facultatea de teologie de la Roma, a început să se înțeleagă din ce în ce mai bine cu sătenii. Pentru moment, în diferitele convorbiri cu aceștia, chiar dacă el avea în mod evident dreptate, în timp ce ei nu aveau, nu-i contrazicea fățiș, iar în rarele momente când era totuși nevoit să o facă, pentru că prea era gogonată aberația pe care o susțineau unii dintre ei, o făcea nu direct, ci pe ocolite, însoțindu-și întotdeauna vorbele de explicații simple, logice, cât mai ușor de înțeles. Poate că la această apropiere a parohului de săteni contribuia și o anumită simplitate firească, pe care o afișa fără ostentație, originea sa de asemenea țărănească, precum și o destul de bună cunoaștere a obiceiurilor regiunii. Tânărul preot îndeplina cu plăcere și fără greutate treburile bisericesti. Nedorind deocamdată să schimbe rânduielile lăsate de predecesorul său Marco, părintele nu se hotărâse încă să arunce o privire prin mapa cu însemnări și documente lăsată de acesta, amânând operațiunea pentru ceva mai târziu.

Dar iată că într-o zi, pe când nu era nimeni în biserică, o siluetă înveșmântată în negru din cap până în picioare ar fi putut fi zărită strecurându-se din casa Antoniei direct în biserică, la lăcașul confesionar. Stăteau, silueta și preotul, de o parte și de alta a paravanului despărțitor ce separă pe enoriaș de reprezentantul bisericii. După voce, părintele și-a dat seama imediat că vorbește cu o femeie în vârstă, iar apoi a recunoscut-o cu precizie pe vecina lui, *donna* Antonia, dar, desigur, nu

i-a spus: chestiune de deontologie profesională! Bătrâna era vizibil agitată.

— Stai liniștită, măicuță, că o să vorbim în tihnă și o să ne sfătuim, ca să fie bine! O să te ajut cât mă pricep...

— Sunt foarte tulburată, părinte, să știi... Am ceva teribil să-ți destăinuiesc și, poate, să obțin, dacă va fi cu putință, iertarea Domnului...

— Da, măicuță, o să lămurim lucrurile și o să-L rugăm pe bunul Dumnezeu să ne ajute.

— Vezi, părinte, ceea ce am eu să-ți spun este o taină înfricoșătoare, care, fără să-mi fi dat viața peste cap, mi-a marcat totuși existența de la șaptesprezece ani până acum, și, slavă Domnului, sunt mai bătrână cu trei ani decât răposatul părinte Marco, săracul, Dumnezeu să-l odihnească...

— Vai, maică... La mulți ani!... Să trăiești mult, sănătoasă și în împăcare cu Domnul! Dar părintele Marco nu te-a ajutat deloc în această chestiune, nu s-a rugat pentru dumneata?

— Păi... să vezi, părinte... am să-ți spun, dar ai timp să mă ascuți? Treburi mai importante, ale bisericii nu te cheamă în grabă?

— Nu, fii fără grijă, maică! Nu mă grăbesc! Am tot timpul și am să te ascult cu toată răbdarea! Îmi amintești pe bunicile mele, care erau atât de înțelepte și cumsecade, Dumnezeu să le odihnească... Spune, maică!

— Părintelui Marco n-am putut să-i spun, ai să vezi de ce ... Aveam șaptesprezece ani, Marco, bietul de el, care era consătean cu noi, avea paisprezece; mă făcusem înălțuță și destul de zdravănă, că mi-a dat Dumnezeu

brațe și picioare puternice, de am muncit de mică... Într-o zi, pe când mă întorceam cu oile, poate am zăbovit puțin mai mult, poate s-a apropiat mai repede momentul acela tainic în care se îngână ziua cu noaptea, pentru ca apoi, deodată, ca din poruncă cerească, să se facă întuneric... Veneam pe drumul obișnuit, pe marginea prăpastiei, care se căsca sinistră și amețitoare în dreapta, dar de care nu-mi era frică, pentru că eram obișnuită din copilărie... Și deodată, mi-a apărut în față, din dreapta, nu știu de unde venit, o arătare oribilă! Un ditai bărbățoiul, cu o înfățișare absolut înfricoșătoare, o mutră de brută plină de răutate, având o cicatrice hidoasă pe față, care a glăsuț cu o voce sinistră:

— O să fii ascultătoare, puicuțo și o să dai repede rochița jos!... *Puttana!*¹

— Vai, măicuță... zise preotul, descumpănit...

— Ce știam eu în legătură cu treburile acelea tainice dintre femei și bărbați? Cât putea ști, în general, despre rosturile lumii, o fetișcană de la țară, chiar cu patru clase primare absolvite, mai ales în acei ani ai copilăriei mele, când nu exista nici radioul, nici televiziunea?... Lama înfricoșător de strălucitoare a unui pumnal a lucit în mâna lui... Aș fi putut să leșin de frică... De obicei, în viața de zi cu zi, lucrurile se desfășoară treptat, cum e normal. Dar câteodată, așa vrea Domnul, e urgie, parcă sună goarneau cerești, sau chiar dacă nu sună, lucrurile sunt rostuite urgent să se desfășoare cu o iuțeală nemaipomenită! Aproape instantaneu! Nu aduce anul ce aduce clipa! Iar deseori, cum era și în cazul meu,

¹ *Puttana* – Femeie ușoară (ital.)

instantaneu avea să se hotărască viața sau moartea! Fulgerător! Trebuia neapărat să se întâmple imediat ceva cu adevărat extraordinar, o minune dumnezeiască, să scap! Și tocmai iuțea asta nemaipomenită, care se impune fără s-o fi cerut, îți dă puteri nebănuite, făcându-te capabil de lucruri pe care, în mod normal nu le-ai face niciodată! Sau, poate, mai simplu spus, spaima de moarte, care e cea mai mare dintre marile spaime, îți dă aceste puteri înzecite! Într-o fracțiune de secundă, am întrezărit că ar urma nu doar un viol, despre care nici nu prea știam bine ce înseamnă, că lucrurile astea se povesteau numai în șoaptă, având doar din puținele auzite groaza a ceva înspăimântător, dar urma apoi și să mă omoare!

Sinistrul individ s-a apropiat de mine... Și astfel, de la ceva mai puțin de o jumătate de metru, duhnea oribil a băutură tare și mirosea a nespălat... Îmi provoca atâta frică și scârbă că nu mai era loc și pentru milă... Inima îmi zvâcnea să sară din piept și o transpirație rece mă năpădise... Probabil că aveam o figură cu totul îngrozită...

— Hai, fă, fire-ai a dracu', nu te mai mironosi atâta, că eu am chef repede și n-am timp... Și tu, de abia aștepți, *puttana!*...

Și atunci, nu știu cine mi-a dat curaj și forță... Poate bunul Dumnezeu, sau poate diavolul!... I-am dat cu piciorul drept o lovitură atât de tare, într-un anume loc, unde bărbații sunt mai sensibili, știi mata, părinte, iertat să-mi fie, că a scos un răcnet de durere, i-a sărit pumnalul din mână și a căzut pe spate, cu capul spre prăpastia din dreapta...

— I-ai dat, deci, cum s-ar spune, metaforic vorbind, să mă scuzi că zic așa, *o lovitură ca de „copită” la boașe...* A existat un caz mortal, într-un grajd, în satul meu. Un armăsar furios a dat *o copită la boașe* unui băiețoi, care a murit pe loc, Dumnezeu să-l ierte. Cine știe cu ce l-o fi supărat pe armăsar! Bietul băiat era un exemplar complet nereușit, un chip respingător și obraznic. Se spunea că, de mic copil, chinuia găngăniile și animalele; se părea că îl trimisese bețivanul de tată-său ucenic la un meseriaș, dar se certase cu acesta, și-l dăduse afară încă din primele zile. Apoi avusese de a face cu carabinierii și n-a mai vrut nimeni să-l pună să facă nici un fel de treabă... Și, în fine, se pripășise pe la grajdurile unui gospodar înstărit din satul meu, nu propriu-zis ca angajat... Făcea ceva treabă pe la grajduri, ocupa o odăiță mizerabilă, lipită de acestea și mai primea din când în când câte un blid de mâncare sau vreun rest de ciorbă de la mai marele îngrijitorilor, când nu era prins că fura el însuși de ale gurii. Dar și așa, băiatul era rău, nu mulțumea, înjura... Era urâcios din fire, bâlbâit și răspundea urât la oameni. Știi, revenind la cal, mă gândesc că măgarii sunt mai nevinovați, nu omoară niciodată oameni din neagră furie, ci doar, uneori, fără să vrea, din enervare. Într-un fel, măgarul este un animal sfințit, pentru că L-a purtat pe Domnul nostru Iisus Hristos; se spune că de atunci are crucea aceea desenată pe spinare. Calul este, poate, mai inteligent, dar când se sperie, sau e foarte, foarte supărat pe cineva, nu iartă! Deci i-ai dat, cum s-ar spune pe scurt, scuză-mă, *o „copită” la boașe!*

— Da, părinte..., cum spui! Și cum era el căzut pe spate, i-am mai dat una, tot acolo, poate și mai tare; mă

gândeam apoi să fug cât voi putea de repede, poate voi scăpa, dar apoi, simțind că am reale șanse să scap vie, i-am mai dat o lovitură, a treia, să fiu și mai sigură că este, cum să zic... scos din uz, până fug eu!... Dar... mare surpriză, s-a prăvălit în prăpastie!... A căzut toată suta aceea de metri și a rămas nemișcat, acolo, jos. Cu siguranță mort! Scăpasem! Și numai acum, când între timp se și întunecase de-a binelea, oile, care tăcuseră, parcă înmărmurite, au behăit toate, odată! Precum la biserică, numai după ce se termină vorbirea se aud acorurile de orgă! Iertată-mi fie comparația, necuviincioasă, Doamne, Maica Domnului! M-am speriat din nou, pentru că, în toată încordarea mea cum nu mai trăisem niciodată, uitasem complet de oi, de răspunderea mea! M-a apucat plânsul și un tremur cum nu mai avusesem nicicând și pe care nu-l puteam stăpâni, ca și o durere de cap, că mi-a trebuit mai mult de o jumătate de oră să-mi revin... Mi-a apărut în minte chipul mamei mele, care mă liniștea când mi se întâmpla uneori să fiu supărată, copil fiind... și care, sigur, mă aștepta îngrijorată acasă. Mi-am făcut de mai multe ori semnul crucii, i-am rostit rugăciuni Sfintei Fecioare și m-am spălat bine pe mâini și pe față, la un izvor. Transpirația de pe restul corpului n-aveam cum s-o înlătur... Când am ajuns acasă, mama era, într-adevăr, îngrijorată... Pe drum, după multe frământări, mă hotărâsem să nu-i spun grozăvia înfăptuită de mine; întrucât n-am fi putut comunica așa ceva autorităților, aceasta ar fi însemnat doar s-o împovărez pe dânsa cu tot ce mă apăsa pe mine. Am avut coșmaruri... Am ținut riguros posturile, inclusiv cel negru, ceea ce n-a trecut neobservat,

și m-am rugat bunului Dumnezeu să mă ierte... Vezi părinte, am comis o crimă, am luat viața unui om și poate Dumnezeu nu mă va ierta niciodată!...

— Stai liniștită, maică, Dumnezeu te-a iertat de mult! De fapt, nici nu te-a învinuit de ceva! Așa a poruncit El, să piară nemernicul acela, iar dumneata să treci printr-o eroică încercare, să-ți verifice puterea de stăpânire! Ți-ai apărat viața dumitale, amenințată, n-ai atacat pe nimeni! Erai, cum s-ar spune în termeni juridici, în legitimă apărare! Și ai îndeplinit voia Domnului de a lichida pe canalia aceea! Dumnezeu a lucrat prin dumneata. Vezi, atunci când e absolut necesar, biserica aprobă utilizarea forței; iată, și unii sfinți au fost sfinți luptători, ca, de exemplu, Sfântul Gheorghe, care a răpus balaurul...

— Și dacă nu m-a iertat?

— Atunci, o să te ierte acum, sau, mai bine zis, o să te mai ierte încă o dată, întrucât, cu siguranță, te-a iertat deja, sunt sigur! Uite, pentru liniștea dumitale, dacă ții neapărat, o să-ți recomand câteva rugăciuni!

— Da, părinte,... să-mi spui ce mai trebuie să fac pentru a fi sigură că voi obține iertarea Celui de sus!

— Da, măicuță, o să-ți spun... Însă doar ca slujitor al bisericii, nu ca posesor al vreunei mari experiențe de viață. Dumneata ai, fără doar și poate, o experiență incomparabil mai vastă... Și îți promit că o să mă rog și eu, pentru ca să fim siguri că Dumnezeu te-a iertat, dacă dumneata mai ai vreo îndoială... Ai făcut bine cum ai acționat, ți-ai salvat viața! Ți-o spun în numele bisericii! Și apoi, povestește-mi, după seara aceea dramatică, te-ai mai liniștit?

— Cum ziceam, am ținut apoi post negru, înainte de Crăciun și de Sfintele Paști și m-am rugat la bunul Dumnezeu să mă ierte! La un moment dat m-am gândit dacă să nu mă călugăresc... Doar eram autoarea unei fapte atât de teribile! Până la urmă, am fost și am rămas toată viața o catolică ferventă. Dar, să vezi, părinte, a mai fost o complicație în seara acelei înspăimântătoare întâmplări: când am ajuns acasă, mi-am dat seama că rămăsese pumnalul căzut pe pământ, la locul faptei... A doua zi, când m-am dus iar cu oile, l-am găsit într-un mic tufiș, l-am ridicat cu grijă, l-am spălat la izvor, l-am pus într-o cârpă albă, curată, pe care am împăturit-o bine, și l-am luat cu mine într-un buzunar al rochiei... Am vrut să nu-l ia, poate, cine știe, cine nu trebuie... L-am ascuns bine de tot acasă, sus, pe o grindă orizontală de la grajd și am bătut în jurul lui câteva cuie, pe care le-am îndoit puțin, să nu cadă la vreun cutremur, așa că nu l-a văzut nimeni, atâta amar de ani... Uite, părinte, de atunci îl țin... L-am adus aici, pentru averea biseriței noastre, poate că e de preț! L-am adus și ca dovadă că ce-ți spun eu este adevărat! Îl donez bisericii... Dar mie tot mi-e frică de acest pumnal, deși am fixat peste el un mic crucifix de lemn și l-am stropit cu apă sfințită, de fiecare dată când primeam de la biserică... Nu zic neapărat să-l exorcizezi, dar atinge-l mata cu crucifixul cel mare al bisericii! E mai bine! Sau fă-i ce crezi de cuviință, cum știi mai bine, în acord cu rosturile bisericesti!

Donna Antonia desfăcu o cârpă albă, curată, bine împăturită și scoase de sub un crucifix pumnalul, pe care îl dădu părintelui. Era un exemplar interesant, cu

mânerul bătut în safire, din acelea folosite de vechii pirați sicilieni...

— Și ce s-a mai întâmplat, maică?

— Apoi, pe la optsprezece ani, m-am măritat. Giuseppe al meu, care avea douăzeci și trei de ani, era un flăcău timid și neajutorat, pe cât era de spătos. Ce om cumsecade! Până când s-a dus, săracul, acum cinci ani, nu l-am văzut odată supărat sau ridicând tonul! Ca să nu mai spun că nu l-am văzut niciodată băut. Și, de îndată ce ne-am căsătorit, am muncit mult amândoi, ca să punem pe picioare casa, cu gospodăria și să creștem cei doi copii: fata și băiatul. Ei au făcut treabă bună și sunt acum la casele lor... Sunt de cinci ori bunică.

— Și de ce nu i-ai spus nimic părintelui Marco, în atâția ani, ca să-ți despovărezi mai repede sufletul și să ai mai repede certitudinea iertării?

— Păi, să vezi, părinte, cum să-ți spun, după câteva zile, gardienii forestieri au găsit și recunoscut cadavrul agresorului meu... Fusese un mare criminal și tâlhar, căutat de mult în toată Sicilia, precum și din Calabria până în Umbria... Înfricoșătorul Gennaro Sicilianul! Vestit pe vremea aceea! Și știi cine mi-a spus primul? Marco, bietul, ca fapt divers! De parcă ar fi știut că m-ar fi interesat chestiunea aceasta! M-a străfulgerat un gând: *Dacă văzuse cumva, cine știe, scena...* Cea cu „*copita*” la boașe, cum spui mata, părinte, iertat să-mi fie... N-am fost lămurită dacă Marco a știut ceva sau nu, nici dacă bănuia ceva!... De abia după aceea l-am auzit pe tata vorbind la cafenea cu farmacistul din sat, care era abonat la ziarul local, că găsiseră gardienii forestieri cadavrul mult căutatului criminal Gennaro